

NORGES HØYESTERETT

Den 18. juni 2004 avsa Høyesterett kjennelse i

HR-2004-01077-A, (sak nr. 2004/699), straffesak, anke,

A

(advokat Berit Reiss-Andersen)

mot

Den offentlige påtalemyndighet

(statsadvokat Jarle Golten Smørdal)

S T E M M E G I V N I N G :

- (1) Dommer **Matningsdal**: Saken gjelder straffutmålingen for fem til seks tilfeller av seksuell omgang med en åtte til ni år gammel gutt, hvorav det ene tilfellet skjedde ved voldtekt, jf. straffeloven §§ 192 første ledd bokstav a og 195 første ledd første straffalternativ og annet ledd bokstav c.
- (2) I straffesak mot A avsa Gulating lagmannsrett den 31. mars 2004 dom med slik domsslutning:
 - ”1. A født 00.00.1952, dømmes for overtredelse av straffeloven § 195 første ledd, første straffalternativ og andre ledd bokstav c og § 192 første ledd bokstav a, jfr. § 12 nr. 3 bokstav a, alt sammenholdt med straffeloven § 62 første ledd til fengsel i 1 – ett – år og 10 – ti – måneder.
 2. A betaler erstatning til B, født 00.00. 1992 med kr. 75.000,- – syttifemtusen – med tillegg av den alminnelige forsinkelsesrente etter lov om renter ved forsinket betaling § 3 første ledd fra forfall til betaling skjer. Oppfyllelsesfrist er 2 – to – uker fra dommens forkynnelse.”
- (3) Dommen er avsagt etter bevisanke fra domfelte over Nordhordland tingretts dom av 10. september 2003 hvor straffen ble satt til fengsel i ett år og åtte måneder og oppreisningen til kr 30 000.
- (4) A har anket til Høyesterett over straffutmålingen. Påtalemyndigheten har ikke motanket, men ved oversendelsen til Høyesterett uttaler riksadvokaten at straffen bør settes til fengsel i to år som var aktors påstand for tingretten og lagmannsretten. Under ankeforhandlingen nedla aktor påstand i samsvar med dette.

- (5) Jeg er kommet til at anken må forkastes, men at det på den annen side ikke er grunnlag for å skjerpe straffen. I denne sammenheng bemerkes det at selv om Høyesterett har kompetanse til å skjerpe straffen også når bare domfelte har anket, bør påtalemyndigheten på forhånd signalisere at den vurderer å nedlegge påstand om straffskjerping. Domfeltes behov for forhåndsvarsel om dette er etter min mening tilstrekkelig ivaretatt ved riksadvokatens opplysning ved oversendelsen av anken.
- (6) Den domfelte, A, er i dag 51 år gammel. A er ugift, og han er maskinkjører av yrke. Han er tidligere ustraffet.
- (7) Fornærmede, B, er født 07.08.1992. Han er sønn av As søster.
- (8) Lagmannsretten har lagt følgende faktum til grunn:

”Det første forholdet fant sted tidligst våren/sommeren 2001. Det første tilfellet av utuktig omgang fant sted i tiltaltes bolig sommeren 2001 noen tid før fornærmede sammen med sin familie og tiltalte i løpet av skolesommerferien tok en ferietur til X i Sverige. Under turen til X utsatte tiltalte fornærmede for et nytt tilfelle av seksuell omgang på hotellet hvor tiltalte og fornærmede delte rom. Lagmannsretten finner bevist at tiltalte og fornærmede ved disse anledninger var nakne og at fornærmede måtte legge seg på tiltalte slik at deres blottede kjønnsorganer lå mot hverandre.

Lagmannsretten finner bevist at seksuell omgang i denne form fant sted flere ganger i tiltaltes bolig etter turen til Sverige sommeren 2001 og ytterligere en siste gang i juli 2002. Fornærmede og hans familie var da igjen på ferietur til X sammen med tiltalte. Tiltalte og fornærmede delte også denne gangen hotellrom. Lagmannsretten finner bevist at tiltalte ved denne anledning gjorde seg skyldig i det forhold som omfattes av spørsmål 3 til lagretten. Begge var nakne da tiltalte tok rundt fornærmede og la ham oppå seg. Tiltalte holdt fast fornærmede som strittet imot og prøvde å komme løs. Fornærmede ble holdt slik at deres nakne kjønnsorganer rørte mot hverandre mens tiltalte gjorde samleiebevegelser. Tiltalte brukte ikke mer makt enn det som var nødvendig for å gjennomføre den seksuelle omgang.

I Sverige skjedde overgrepene om natten, mens overgrepene i tiltaltes bolig fant sted om dagen.

Lagmannsretten finner bevist at tiltalte ved en av anledningene stakk en finger inn i anus på fornærmede.

Ved flere anledninger har tiltalte tatt rundt fornærmedes kjønnsorgan og fornærmede har tatt rundt tiltaltes. ...”

- (9) Lagmannsretten delte seg i et flertall og et mindretall med hensyn til om det ved disse anledningene hadde skjedd masturbasjon. Flertallet, en fagdommer og tre av meddommerne, fant bevist at ”tiltalte ved disse anledninger masturberte fornærmede”, mens mindretallet ikke fant dette bevist. Jeg forstår lagmannsrettens domsgrunner slik at det ikke er lagt til grunn at masturbasjonen var gjensidig ved at fornærmede masturberte domfelte.
- (10) Det ble enstemmig lagt til grunn at det hadde skjedd fem til seks tilfeller av seksuell omgang.
- (11) Ved straffutmålingen tar jeg utgangspunkt i at det er tale om alvorlige seksuelle overgrep mot et barn på åtte til ni år som foregikk over ca. ett år før de kulminerte i en voldtekt til

seksuell omgang. For fornærmede må det representere en ekstra belastning at overgrepene er begått av en onkel som var så nært knyttet til hans familie at han reiste på ferie med dem.

- (12) Overgrepene representerer videre et alvorlig tillitsbrudd. Dette illustreres særlig av at to av overgrepene, herunder voldtekten, ble begått under feriebesøk i Sverige sammen med fornærmedes familie hvor fornærmede overnattet sammen med domfelte. Videre viser jeg til at de øvrige overgrepene ble utført i en bolig hvor domfelte bor sammen med fornærmedes mormor, hvor fornærmede var alene med sin onkel mens moren og mormoren var på møte.
- (13) I formildende retning har domfelte påberopt seg at overgrepene ikke synes å ha påført fornærmede nevneverdige skadevirkninger. Dette kan det etter min mening ikke legges vekt på. Som Høyesterett har fremhevet i flere saker om voldtekt, skal straffen ta utgangspunkt i skaderisikoen som best avspeiles i overgrepets grovhet. På denne bakgrunn er det som regel ikke avgjørende for straffutmålingen om overgrepet har fått større eller mindre konsekvenser, og det er spesielt når det har fått alvorligere konsekvenser enn det aktuelle overgrepet normalt skulle tilsi at skadevirkningene kan ha selvstendig betydning.
- (14) Særlig under henvisning til Høyesteretts kjennelse av 12. mars 2004 i sak HR-2004-00518-A er jeg etter dette kommet til at den straffen lagmannsretten har utmålt er passende.
- (15) Jeg stemmer for denne

K J E N N E L S E:

Anken forkastes.

- (16) Dommer **Gjølstad:** Jeg er i det vesentlige og i resultatet enig med førstvoterende.
- (17) Dommer **Tjomsland:** Likeså.
- (18) Dommer **Stabel:** Likeså.
- (19) Justitiarius **Schei:** Likeså.
- (20) Etter stemmegivningen avsa Høyesterett denne

K J E N N E L S E :

Anken forkastes.